

Een liefdevol gebaar

Voorganger: Ds. Heleen Weimar

Lezingen:

1^e schriftlezing: Hooglied 4,16 - 5,8

2^e schriftlezing: Lukas 7,36 - 8,3

Gemeente van Jezus Christus,

Het is een groot geluk, wanneer je zó bemind wordt, dat iemand van jou houdt zoals jij bent. Dat je daarom jezelf mag zijn. Het is een groot geluk wanneer je dat ervaren mag in een liefdesverhouding, of in vriendschap, of in een ouder - kind relatie. Er wordt niet alleen van jou gehouden zolang je goed presteert op school. Er wordt niet alleen van jou gehouden zolang je altijd aan de lijn doet en daarom zo'n mooi lichaam hebt. Of zolang je altijd voor de ander klaarstaat. Je hoeft je dus niet beter voor te doen dan je bent. Nee, er wordt onvoorwaardelijk van jou gehouden.

Een even groot geluk is het, wanneer je degene die van jou houdt, van wie je liefde ontvangt, als vanzelf ook liefde kunt en wilt geven.

Als vanzelf - dus dan is het niet gebaseerd op het principe 'voor wat hoort wat', het is niet: hetzelfde teruggeven als je krijgt. Nee, het is als een stroom van liefde die heen en weer gaat; je weet niet waar het begon of zal eindigen. Jij houdt van diegene die van jou houdt, om wie die ander is. Die ander die al zo lang je beste vriend is. Die ander die nou eenmaal je moeder is. Die ander, die voor jou de ene, de mooiste, de liefste is.

Hoeveel de ander voor jou betekent, hoezeer je van de ander houdt om wie hij of zij is, dat merk je, wanneer jij ervan geniet dat de ander geniet. Dat merk je ook, wanneer de kwetsbaarheid van de ander jou kwetsbaar maakt. Je merkt het, wanneer jij durft te vertrouwen dat de ander jou vertrouwt.

In het Hooglied gaat het om de wederkerigheid in een liefdesrelatie tussen een meisje en een jongen, of een vrouw en een man. En hoewel de verliefdheid en de erotiek ervan afspat, zijn deze minnedichten toch ook wel anders opgevat. Men zag er de liefde in bezongen van God tot Israel, zijn beminde. Of men zag er de liefde in tussen Christus en zijn gemeente. Of het Hooglied werd mystiek geduid, als verlangen naar eenwording van de ziel met God. Dergelijke mystieke liefdeslyriek kwamen we ook tegen in gezang 157, dat we zongen. 'Uw Zoon komt tot mij, kiest mij uit, Hij is mijn liefste, ik zijn bruid, ik treed Hem zingend nader.' Een dergelijke, meer spirituele uitleg hoeft ons eigenlijk niet te verwonderen. Want juist de hartstocht, de onvoorwaardelijkheid, het willen geven om niet, waarvan het Hooglied getuigt, wordt gezien als het

wezenlijke van de liefde tussen God en mensen.

Natuurlijk gaat er in zo'n wederkerige liefdesrelatie wel eens wat mis - gaat er best vaak wat mis. In het gedeelte uit Hooglied dat we lazen, staat de jongen midden in de nacht opeens voor de deur, maar heeft het meisje allerlei bezwaren om de deur open te doen. 'Ik heb me net uitgetkleed, dan moet ik me weer aankleden. Ik heb net m'n voeten gewassen, dan worden ze weer vuil!' Wanneer het meisje toch aan de deur komt, is de jongen alweer verdwenen en gaat het meisje wanhopig naar hem op zoek.

En waar het nou mis ging? Wie er nou begon? Was de jongen te ongeduldig? Had het meisje teveel bezwaren? Een geluk is het te ervaren, dat het toch weer goed kan komen. Dat gebeurt niet altijd, maar vaak wel. Het kan weer goed komen, omdat vergeven, vergeving schenken, één van de uitingen is van dat geven om niet. Geven uit liefde. Geven, om wie de ander voor jou is. Geven, omdat je zo veel om die ander geeft. En zo is het bij vergeving vragen ook eigenlijk vanzelfsprekend - niet altijd, maar vaak wel - dat je iets wilt doen, dat je iets van jezelf wilt geven om het goed te maken; omdat je zoveel om die ander geeft.

Om dit vanzelfsprekende, spontane geven gaat het in het verhaal dat Lukas vertelt, over de vrouw die als zondares bekend stond.

Waarom stond zij als zondares bekend? Wat was haar zonde?

In de joodse samenleving van Jezus' tijd, was een zondaar iemand, die zich niet aan de Thora hield, de geboden van Mozes, waaronder de tien woorden. Moedwillig? Uit onverschilligheid? Uit onmacht? Het begrip zondaar had een religieuze lading. Maar er kon ook een sociale kant aan zitten. Als je bijvoorbeeld werk had, waarin je je niet goed aan de geboden - sabbatsvoorschriften of reinheidswetten - kon houden. Dat gold voor veel mensen uit de onderste lagen van de maatschappij.

De vrouw die bekend staat als zondares, komt achter Jezus staan, die aanligt in het huis van Simon de Farizeeër. Ze laat haar tranen de vrije loop. Ze vallen op Jezus' voeten. Wat zeggen haar tranen? Het zijn tranen van spijt, om hoe haar leven is gelopen. Dat ze niet leeft, zoals ze had willen leven, voor zichzelf, voor God. Het zijn tranen van verdriet om de uitsluiting die daar het gevolg van was, het er niet bij

mogen horen.

Spijt en verdriet. Maar de tranen hebben ook een lichte kant, een bevrijdende kant. Omdat ze ze kan laten stromen. Omdat er iemand is bij wie dat kan. En omdat er een aanleiding is, die de tranen bij haar losmaakt. Vast heeft zij Jezus al eerder meegemaakt of in ieder geval van hem gehoord. Ze heeft gehoord of gezien, hoe Jezus toe stapt op mensen die door de gemeenschap worden uitgestoten; omdat ze onrein zijn vanwege ziekte, zoals de melaatse man; of door hun beroep en levenswijze, zoals Levi de tollenaar, die door Jezus geroepen wordt om hem te volgen.

In die toewending van Jezus naar wie er niet bij hoort, naar mensen wier leven een puinhoop is geworden, of die er zelf een puinhoop van hebben gemaakt - in die toewending herkende zij iets van God. Van Gods liefdevolle toewending naar mensen.

In Jezus ziet zij, dat de God die zij liefheeft, van haar houdt zoals zij is. In Jezus ziet zij, dat God ernaar verlangt, net als zijzelf, dat het goed komt tussen hen. Door Jezus weet zij zich vergeven uit liefde. En daarom geeft zij uit liefde. Haar tranen, kussen, kostbare olie. Het is een heen en weer gaande stroom van liefde.

Maar de gastheer, Simon de farizeeër, in wiens huis Jezus te gast is en waar die vrouw zomaar kwam binnenlopen - de gastheer wordt erdoor van zijn stuk gebracht.

Het is geen afwijzing, omdat hij sowieso al afwijzend tegenover Jezus staat. Het lijkt er juist op, dat hij oprecht in Jezus' leer geïnteresseerd was, hoge verwachtingen van Jezus had en hem daarom had uitgenodigd. Het is ook geen ongemak, omdat het hartstochtelijke gedrag van de vrouw hem als getuige daarvan in verlegenheid brengt.

Hij raakt van zijn stuk, denk ik, omdat hij niet snapt wat er gebeurt. Omdat onvoorwaardelijk liefhebben niet in zijn levensvisie en geloofsvisie voorkomt.

Dat Jezus zich laat overstelpen en aanraken en kussen, dat schokt hem zeer. Hij kan het niet opvatten als dat de vrouw Jezus iets geeft, iets aanbied, maar wat hij ziet is dat zij hem iets aandóet.

Want voor de farizeeër is zij als zondares onrein. Jezus zou niet met haar in aanraking moeten komen. Dat zou hij toch moeten weten, als mogelijk profeet. Alleen op voorwaarde dat zij zich aan de wet houdt, mag deze vrouw zich bewegen binnen de gemeenschap van gelovigen.

Met zijn verwarring staat deze Simon helemaal niet zo ver van ons af, denk ik. Want in onze samenleving, op school, op ons werk en zelfs in de kerk tel je niet onvoorwaardelijk, maar voorwaardelijk mee. Je mag meedoen, je mag je inbreng hebben, iets geven van

jezelf, zolang je aan bepaalde voorwaarden voldoet. Je moet diploma's hebben. Je moet geen nerd zijn. Je moet je voor 200% inzetten. Je moet een goeie uitstraling hebben. Je moet gezond zijn. We vinden dit zo normaal, dat we het gevaar lopen deze voorwaardelijkheid ook te gaan betrekken op liefdesrelaties, vriendschappen, gezinsverbanden, geloofsgemeenschappen.

In de tweede plaats kennen ook wij weezin tegen moreel verwerpelijk gedrag. Iemand die zich sociaal of immoreel gedraagt, kun je beter mijden. Want wij geloven eerder in de besmettelijkheid van het kwaad dan in de aanstekelijkheid van goedheid.

In de gelijkenis die Jezus aan Simon vertelt, richt hij de aandacht weg van de besmettelijkheid van het kwaad, van reinheids- en onreinheidsgevoelens, naar de aanstekelijkheid van goedheid - het woord genade gebruikt Jezus hiervoor, geven om niet.

De geldschieter die schulden kwijtscheldt - zomaar, om niet, omwille van de bevrijding van de schuldenaars - brengt een stroom van liefde op gang.

En zo, is de pointe van de gelijkenis, zet ook de goedheid van God een hele beweging van goedheid in werking, een proces van wederzijds geven uit liefde.

Je zou het, met het oog op het gedrag van de vrouw, ook andersom kunnen formuleren: haar vertrouwen op Gods vertrouwen in háár (opgeroepen, aangewakkerd door Jezus) brengt betrouwbaar gedrag en wederzijdse trouw teweeg.

En daarmee is het helemaal niet belangrijk meer, wat Jezus nou precies bedoelt met zijn uitspraak: 'Haar zonden zijn haar vergeven, want zij heeft veel liefde betoond.' Wordt haar veel vergeven, omdat ze veel liefde geeft? Of bedoelt Jezus het andersom: geeft zij veel liefde, omdat haar veel vergeven is?

Het doet er niet wezenlijk toe, denk ik. Waar het om gaat, is het wederzijds geven uit liefde. Waar het om gaat, is dat die stroom weer op gang is gebracht. Ofwel door de goedheid van God (tegenwoordig gesteld door Jezus), ofwel door het geloof van de vrouw in de goedheid van God.

De aanstekelijkheid van goedheid. Overslaande liefde. De aanstekelijkheid van geven om niet, geven omwille van de ander. Dat is zo'n opbouwende kracht. Laten we die niet alleen bewaren voor liefdesrelaties, vriendschappen, geloofsgemeenschappen. Ik geloof zeker dat deze kracht ook werken kan in de samenleving, op school, in de buurt, op ons werk. Het is het waard om te proberen!

Amen